

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου
1, Ζωγράφου, ☎ 210 74 88 030

2. ☒ Φανερωμένης 13, Χολαργός, ☎ 210
65 36 551

www.en-dynamei.gr

Ζωγράφου - Χολαργός

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ • ΠΑΛΑΙΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΝΟΜΑ: .....

Βαθμός

	%
--	---

ΗΜ/ΝΙΑ: .....

ΤΜΗΜΑ: .....

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. Unum fuisse Homero servum, tres Platoni, nullum Zenoni tradunt. Nemo vero eos miseretur, quod infeliciter vixerint. Menenius Agrippa, qui inter patres ac plebem publicae gratiae sequester fuit, aere collato funeratus est. {...} Scipionis filiae **ex aerario** dotem acceperunt, quia nihil illis reliquerat pater. Aequum mehercule erat populum Romanum tributum **Scipioni** conferre, cum a Carthagine semper tributum ipse exigeret.

2. Manius Curius Dentatus maxima frugalitate utebatur, quo facilius divitias contemnere posset. Die quodam Samnitium legati ad eum venerunt. Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis **spectandum** praebuit. Samnitium divitias contempsit et Samnites paupertatem eius mirati sunt. Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uteretur, vultum risu solvit et protinus dixit: “Supervacaneae, ne dicam ineptae, legationis ministri, narrate Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperare **quam** ipsum **fieri** locupletem; et mementote me nec acie vinci nec pecunia corrumpi posse”

3. Omnia sunt misera **in bellis** civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, **necessitate** esse cogantur. **Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.**

4. Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiale petit filiae sororis, ipsa fecit omen. Nam in sacello quodam nocte cum sororis filia persedebat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audiretur. Tandem puella, longa mora standi fessa, rogavit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. **Tum Caecilia puellae dixit: “ego libenter tibi mea sede cedo”. Hoc dictum paulo post res ipsa confirmavit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit; postea is puellam **in matrimonium** duxit.**

5. Si marmor illi obtulisses, si viliores materiam, fecisset tale, quale ex illa fieri optimum posset. Eodem **modo** sapiens virtutem, si licebit, in divitiis explicabit, si minus, in paupertate; si poterit, in patria, si minus,

in exilio; si poterit, imperator, si minus, miles; si poterit, integer, si minus, debilis. Quamcumque fortunam acceperit, aliquid ex illa memorabile efficiet.

A1. Να μεταφράσετε τα υπογραμμισμένα αποσπάσματα.

Bλ. Φροντιστηριακό εγχειρίδιο *EN ΔΥΝΑΜΕΙ*.

Μονάδες 20

B1. Να χαρακτηρίσετε ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) τις παρακάτω περιόδους.

i. Ο Ιούλιος Καίσαρας υπήρξε εκπρόσωπος του είδους των απομνημονευμάτων. Σ

ii. Τη τριάδα των κορυφαίων Ρωμαίων ιστορικών αποτελούν ο Τίβουλλος, ο Προπέρτιος και ο Οβίδιος. Λ

iii. Το έργο *De Architectura* αποτελεί δημιούργημα Βεργιλίου. Λ

iv. Ο χαλκέντερος Βάρρων ο Ρεατίνος υπήρξε εκπρόσωπος της πεζογραφίας της Ρώμης. Σ

v. Ο Κόιντος Οράτιος Φλάκκος καυχόταν πως πρώτος αυτός μετέφερε το ιωνικό άσμα στη Ρώμη. Λ

Μονάδες 5

B2. Τι γνωρίζετε για τις *Μεταμορφώσεις* του Οβιδίου.

Ο Οβίδιος, αξιοποιώντας ελληνικά πρότυπα, δημιούργησε μια μυθολογική Αντι-Αινειάδα, τις *Μεταμορφώσεις* (*Metamorphoseon libri*): πρόκειται για ένα έπος 15 βιβλίων και 12.000 στίχων, ένα καλλιτεχνικό μωσαϊκό περίπου 250 μυθολογικών ψηφίδων, με στοιχεία από την ιστορία, την ελεγεία, τη ρητορεία, την τραγωδία, το επύλλιο, την παρωδία και τη φιλοσοφία. Κοινό χαρακτηριστικό των μύθων είναι η μεταμόρφωση των ηρώων. Οι *Μεταμορφώσεις*, παρά την έκτασή τους, διαβάζονται ευχάριστα χάρις στην ελκυστική έκφραση και στο ποικίλο και ευχάριστο περιεχόμενό τους.

Μονάδες 5

B3. Να συνδέσετε ετυμολογικά τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις με λατινικές λέξεις των κειμένων.

δωροδοκία (Κείμενο 1) , ανάδειξη (Κείμενο 2) , παράδοση (Κείμενο 3) , ενέδρα (Κείμενο 4) , ανάμνηση (Κείμενο 5)

dotem , dixit , reddit , sede , memorabile

Μονάδες 10

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους ζητούμενους τύπους :

- Platoni : αιτιατική ενικού – **Platonem - Platona**
- patres : γενική πληθυντικού - **patrum**

- aere : αιτιατική ενικού - **aes**
- nihil : δοτική ενικού του αρσενικού - **nemini**
- Manius : γενική ενικού – **Manii/i**
- facilius : τον υπερθετικό βαθμό - **facillime**
- eo : αφαιρετική πληθυντικού του θηλυκού γένους – **eis /iis /is**
- pondus : αιτιατική πληθυντικού - **pondera**
- miserius : αφαιρετική πληθυντικού στον υπερθετικό βαθμό του θηλυκού γένους του επιθέτου - **miserrimis**
- ferociiores : αφαιρετική ενικού και γενική πληθυντικού στον ίδιο βαθμό – **ferociore - ferociorum**
- ipsa : γενική ενικού του αρσενικού γένους - **ipsius**
- nocte : γενική πληθυντικού - **noctium**
- sede : γενική πληθυντικού - **sedum**
- sapiens : αφαιρετική ενικού - **sapiente**
- virtutem : γενική πληθυντικού – **virtutum /ium**

Μονάδες 15

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους ζητούμενους τύπους (Να διατηρήσετε τα γένη του κειμένου στους τύπους που είναι απαραίτητα) .

- tradunt : γ ενικό Υποτακτικής Υπερσυντελικού της Ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας – **traditurus fuisset**
- miseretur : δοτική πληθυντικού της μετοχής Ενεστώτα - **miserantibus**
- acceperunt : β πληθυντικό Υποτακτικής Παρατατικού της Παθητικής περιφραστικής συζυγίας – **accipiendi essetis**
- utebatur : αφαιρετική γερουνδίου - **utendo**
- contempsi : γενική πληθυντικού του γερουνδιακού στο θηλυκό γένος - **contemendarum**
- mirati sunt : γ πληθυντικό Υποτακτικής Μέλλοντος - **miraturi sint**
- attulissent : β ενικό Προστακτικής Ενεστώτα - **affer**
- malle : γ ενικό Οριστικής Ενεστώτα - **mauult**
- posse : γ πληθυντικό Υποτακτικής Παρατατικού - **possent**
- cogantur : β ενικό Οριστικής Παρατατικού της Ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας – **coacturus eras**
- velit : β πληθυντικό Οριστικής Ενεστώτα και γ ενικό Υποτακτικής Παρατατικού – **vultis - vellet**
- obsequatur : Αφαιρετική Σουπίνο - **obsecutu**
- fecit : γ πληθυντικό Οριστικής Ενεστώτα στην άλλη φωνή - **fiunt**
- mortua est : αφαιρετική πληθυντικού της μετοχής Μέλλοντος στο θηλυκό γένος - **morituris**
- efficiet : γ πληθυντικό Υποτακτικής Παρατατικού της Παθητικής περιφραστικής συζυγίας – **efficiendi essent**

Μονάδες 15

Δ1. *quo facilius divitias contemnere posset* : Να δηλωθεί το τελικό αίτιο με ισοδύναμο τρόπο.

- **Qui facilius divitias contemnere posset** (αναφορικοτελική)

Μονάδες 1

Δ2. *ut eo uteretur* : Να δηλωθεί η ίδια επιρρηματική σχέση με όλους τους δυνατούς τρόπους.

- **Usum eo**
- **In / ad utendum eo**
- **Utendi causa / gratia eo**
- **Qui uteretur eo**

Μονάδες 4

Δ3. *Supervacaneae, ne dicam ineptae, legationis ministri, narrate Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperare quam ipsum fieri locupletem* : Να μετατρέψετε τη προσταγή σε απαγόρευση με όλους τους δυνατούς τρόπους.

- **Nolite narrare**
- **Ne narraveritis**

Μονάδες 2

Δ4. Να συμπτύξετε τις δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις των παρακάτω περιόδων στις αντίστοιχες μετοχές.

- *Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiale petit filiae sororis, ipsa fecit omen.*
- *Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit;*
- *Nam in sacello quodam nocte cum sororis filia persedebat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audiretur.*
  - *Caecilia, uxor Metelli, more prisco omen nuptiale **petens** filiae sororis, ipsa fecit omen*
  - *Nam mortua est Caecilia, quam Metellus **viventem**, multum amavit;*
  - *Nam in sacello quodam nocte cum sororis filia persedebat expectabatque **aliquam vocem congruentem** proposito **auditura** (**Caecilia**)*

Μονάδες 6

Δ5. *Si marmor illi obtulisses, si viliores materiam, fecisset* : Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο και να τον μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνει Υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν – μέλλον.

- Αντίθετο του πραγματικού στο παρελθόν
- *Si marmor illi **obferas** , si viliores materiam (obferas) , **faciat***

Μονάδες 4

Δ6. cum a Carthagine semper tributum ipse exigeret. : Να αναγνωρίσετε πλήρως συντακτικώς τη δευτερεύουσα πρόταση.

- δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *aequum erat* (απρόσωπη έκφραση). Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *cum* (αιτιολογικός *cum*) και εκφέρεται με υποτακτική, διότι η αιτιολογία είναι αποτέλεσμα εσωτερικής, λογικής διεργασίας. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (*exigeret*), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*aequum erat*) I και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

Μονάδες 2

Δ7. fessa : Να αναγνωριστεί ο τύπος ως μετοχή και στη συνέχεια να αναλυθεί σε δευτερεύουσα πρόταση με όλους τους δυνατούς τρόπους.

- **Quae fessa erat** (αντικειμενική αιτιολόγηση)
- **Quae fessa esset** (υποκειμενική αιτιολόγηση)
- **Cum fessa esset** (αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας)

Μονάδες 4

Δ8. aere collato : Να αναλύσετε το μετοχικό σύνολο σε δευτερεύουσα επιρρηματική πρόταση χρησιμοποιώντας τον ιστορικό – διηγηματικό σύνδεσμο **cum**.

- **Cum aes collatum esset**

Μονάδες 1

Δ9. Die quodam Samnitium legati ad eum venerunt. : Να εξαρτήσετε τη παραπάνω φράση από τη φράση *Galli narrant*.

- *Galli narrant die quodam legatos ad eum venisse.* (**ετεροπροσωπία ειδικού απαρεμφάτου**)

Μονάδες 1

Δ10. paupertatem eius : Να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές έτσι ώστε να δηλώνεται η κτήση με αυτοπάθεια και να εξηγήσετε τη νοηματική διαφορά.

- **Paupertatem suam** (**Κτήση με αυτοπάθεια**)
- Με την αντωνυμία **suam** δηλώνεται η φτώχεια των ίδιων των Σαμνιτών .

Μονάδες 2

Δ11. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τις σημειωμένες λέξεις του κειμένου.

- *ex aerario*: εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης στο *acceperunt*.
- *spectandum*: αιτιατική γερουνδιακού που δηλώνει το σκοπό στο ρήμα *praebuit*, συνημμένο στο *se* στο οποίο λειτουργεί ως κατηγορηματικός προσδιορισμός.
- *eo*: αντικείμενο του ρήματος *uteretur* σε αφαιρετική.
- *quam fieri*: β' όρος σύγκρισης (ο α' όρος είναι το *imperare*), ο οποίος εκφέρεται με το *quam* + ομοιότροπα με τον α' όρο (διότι τα συγκρινόμενα μέλη είναι απαρέμφατα). Συγκριτική λέξη είναι το *malle* (*magis velle*).
- *in bellis*: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα *sunt*
- *necessitate*: αφαιρετική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο *cogantur*

- in matrimonium: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατάσταση ή σκοπό στο ρήμα duxit.

Μονάδες 4